

HAGYOMÁNY

Adalékok a czeŕstochowai Fekete Mária-kegykép Kárpát-medencei kultuszához

2017. szeptember 8-án ünnepelte a lengyel katolikus egyház a czeŕstochowai pálos kolostor szentélyében lévô, *Fekete Madonna* néven ismert ikon megkoronázásának 300. évfordulóját. XI. Kelemen pápa 1717-ben adományozott koronát az egyetlen magyar alapítású szerzetesrendhez, a pálosokhoz szorosan kötôdô kegykép ékesítésére. A kétszázezer hívô jelenlétében megtartott koronázás volt az elsô ilyen jellegû esemény, amelyet Rómán kívül tartottak meg.

A kép egyes iratok szerint 1382-ben, a kolostor alapításának évében került jelenlegi helyére, a Fényes-hegyi (Jasna Góra-i) kolostorba. Tehát a tavalyi ünnepi év egyúttal ennek az eseménynek a 635. évfordulója is volt. Mint ismeretes, a kolostort Nagy Lajos király unokaöccse, Opuliai László herceg alapította, aki a márianosztrai pálos kolostorból hívott 16 szerzetest az elsô lengyelhoni pálos rendház benépesítésére. A nagy tiszteletnek örvendô kegykép minden valószínűség szerint Nagy Lajos király adományaként került Jasna Górába. Erre utalnak a Szûzanya kék palástját díszítô Anjou-liliomok.

A 82x122 cm nagyságú fatáblára festett kép Szûz Máriát ábrázolja, bal karján a gyermek Jézussal. Mindkettôjük tekintete a nézô felé fordul, fejüket aranyszínû glória övezi. Mária komoly arckifejezéssel, mélyen a szemlélô szemébe néz, az arca jobb oldalán két közel párhuzamos vágás húzódik, amelyeket az orr vonalában egy harmadik keresztes. Arcának sötétebb tónusa miatt nevezik *Fekete Madonnának*. A Gyermek bal kezében az élet könyvét tartja, míg jobbát áldásra emeli. A *Regina Polonia* néven is ismert kegyképrôl a legenda hagyomány elmondja, hogy az ikont Lukács evangélista festette a názáreti ház egyik asztalának lapjára. A mérvadó művészettörténeti kutatás szerint a képet az Anjou-házzal kapcsolatban álló valamelyik itáliai mûhelyben festették.

A kegykép már a kezdetektôl csodatételeirôl lett híres, ami egyre növelte a hely népszerűségét, ahová zarándokok tömegei érkeztek nemcsak az ország különbözô vidékeirôl, hanem a szomszédos országokból, köztük Magyarországról is. A kegykép másolatai egész Közép-Európában elterjedtek. A korai másolatok többnyire nem hû utánzatok, hanem legtöbbször egyedi, helyi sajátosságokat is mutatnak.

A czeŕstochowai *Fekete (Szerecsen) Mária-kegykép* magyarországi elterjedését és kultuszát már több tanulmány vizsgálta. Bálint Sándor 1944-ben megjelent dolgozatában 13 hazai és egy Kárpát-medencén kívüli ábrázolást említ meg.¹ Az ötven évvel késôbb napvilágot látott monográfiája már csak 7 hazai képet sorol fel, s még egyet színes fotón mutat

---

¹ *Bálint Sándor: A Czenstochovai Szûzanya tisztelete hazánkban.* In: *Sacra Hungaria. Tanulmányok a magyar vallásos népelet körébôl.* Bp., 1944. 36–42. (Budapest: Egyetemi templom, Márianosztra, Sopronbánfalva, Pápa, Simontornya, Baja, Jászberény, Szeged, Szabadka, Budapest–Gellérthegy, Pécs, Somlóhegy, Kassa: Kálvária, Kahlenberg [Ausztria].)

be.² A kötethez függelékként csatolt, majd külön füzetként is megjelent magyarországi kegyképek és szobrok felsorolása között Szilárdfy Zoltán 4 csestochowai prototípusú kegyképet mutat be, és további 9-et a szövegben említ.³ Ezt megelőzően, 1991-ben Szilárdfy egy cikkében 13 hazai képmásolatot sorolt fel.⁴ A II. Nemzetközi Pálos Rendtörténeti Szimpózium elhangzott előadásában ezeken kívül még egyet említ,⁵ a 2003-ban megjelent tanulmányában pedig további két új hazai képmásolatról ír.⁶ A Bálint Sándor születése centenáriuma kiadott emlékkönyvben, majd a 2006 októberében megtartott VII. Nemzetközi Pálos Rendtörténeti Konferencián Barna Gábor 15 hazai és további 10 horvátországi helyszínt említ meg.⁷ Ugyanitt Sas Péter a kegykép hazai kultuszának 20 templomát sorolja fel.⁸ 2010-ben Tüskés Anna gazdagította újabb adatokkal a kegykép magyarországi kultuszát. Anyaggyűjtése nyomán összesen 37 ábrázolást sorolt fel.⁹

A következőkben néhány olyan képet mutatok be, amelyekre az eddigi kutatás még nem figyelt fel, illetve olyan képekről is említést teszek, amelyek ma már nincsenek meg, de a hivatkozott szerzők nyomán gyakran a létező képek közé sorolják.

Sopronbánfalva Szent Wolfgang püspök tiszteletére épült kápolnáját 1482-ben a pálosok kapták meg, akik a következő évben itt helyezték el a Jasna Góra-i kolostorból hozott Mária-ikont, amelyet évszázadok óta jelentős búcsús tisztelet övez. A képről így írt Esterházy Pál 1696-ban megjelent, Mária-kegyhelyekről szóló munkájában: „Vittenek azon Páterek egy Bóldogságos Szűz képit oda, melly a' Czesztokoi képnek hasonlatosságára van írva, az holott most-is fölötté nagy áétatosságok lévén, malasztokat is nyernek az jámbor Keresztények, az Bóldogságos Szűz esedezése által.”¹⁰ A kegykép az egyik legkorábbi hazai másolat lehet, ennek ellenére a hivatkozott szakirodalom XVI. századnak tartja a képet. Tény, hogy 1532-ben a török fenyegetés hatására a szerzetesek Bécsújhelyre menekültek, ahová

---

2 *Bálint Sándor–Barna Gábor*: Búcsújáró magyarok. A magyarországi búcsújárás története és néprajza. Bp., 1994. 124. (Márianosztra, Sopronbánfalva, Simontornya, Baja, Jászberény, Szeged, Szabadka, új: Egerszalók fényképe.)

3 *Szilárdfy Zoltán*: A magyarországi kegyképek és szobrok tipológiája és jelentése. Bp., 1994. (Kisboldogasszony, Kismarton, Márianosztra, Sopronbánfalva kegyképei, újonnan említi: Egervár, Kassa: Jezsuita templom, Budapest: Rókus-kápolna, Budapest: Terézváros, gyöngyösi Mátra Múzeum.)

4 *Szilárdfy Zoltán*: A csestochowai Fekete Mária ábrázolásai és tisztelete Magyarországon. Honismeret 1991. 4. szám 31–32. (Az eddig említetteken kívül: Bölcse és Perkáta plébániatemploma.)

5 *Szilárdfy Zoltán*: A csestochowai és a sasvári Boldogasszony tisztelete és ikonográfiája Magyarországon. In: Pálos rendtörténeti tanulmányok I. (Az 1991. októberi II. Nemzetközi Pálos Rendtörténeti Szimpózium anyaga). Bp., 1994. 205–211. (Az eddig említetteken kívül: Vác: ferences templom.)

6 *Szilárdfy Zoltán*: A pálos rend két kegyképe: a Csestochowai és a Sasvári Boldogasszony. In: Uő.: Ikonográfia – Kultusztörténet. Képes tanulmányok. Bp., 2003. 117–123. (Az eddig említetteken kívül: Kassa: ferences templom, Nagyszombat: volt jezsuita templom.)

7 *Barna Gábor*: A csestochowai Szűzanya tisztelete Közép-Európában. In: „...szolgálatra ítéltél...” Bálint Sándor Emlékkönyv. Szeged, 2005. 38–51. Uő.: Pálos kegyhelyek Magyarországon. In: Decus solitudinis. Pálos évszázadok. (A 2006. októberi VII. Nemzetközi Pálos Rendtörténeti Konferencia tanulmányai). Bp., 2007. 639–646. (Az eddig említetteken kívül: Sajólad: plébániatemplom, Horvátországban: Lepoglava, Sveti Petar u Sumi, Varasd, Valem, Raven, Velikoj, Trnovici, Petrinji, Talcan, Svetice.)

8 *Sas Péter*: A pálosok Mária-tiszteletének művészettörténeti emlékei. In: Decus solitudinis. Pálos évszázadok. (A 2006. októberi VII. Nemzetközi Pálos Rendtörténeti Konferencia tanulmányai). Bp., 2007. 657–669. (Az eddig említetteken kívül két elpusztult képet említ: nezsideri kolostor, sajóladai kolostor.)

9 *Tüskés Anna*: Adatok a csestochowai kegykép kultuszához a 17–18. századi Magyarországon. In: Barokk. Magyar különszám 2010. 157–167. (Az eddig említetteken kívül: Nagyvárad: volt pálos templom, Zimony: volt ferences templom, Szokolca: volt pálos templom, Bölgén: kastélykápolna, Gyalóka, Mezőtúr, Igomarton, Budapest-Kőbánya: lengyel templom, Petőfiszállás-Pálósszentkút, Oszkó, Budapest: sziklatemplom, Hunya, Eger: Dobó István Vármúzeum, Betléri kastély, Budapest: Pálosok kútja-szobor, Kácsika [Románia], egykori képek: sárospataki várkápolna és munkácsi vár.)

10 *Esteras* [Esterházy] *Pál*: Mennyei korona, az az Az egész Világon lévő Csudálatos Boldogságos Szűz Kepeinek rövideden föl tett eredeti. Nagyszombat, 1696. 115.

a *Fekete Madonna-képet* is magukkal vitték. A pálosok csak a XVII. század elején tértek vissza, vélhetően ugyanazt a képet hozták magukkal, és katolikus főnemesi családok támogatásával 1610–1648 között újjáépítették kolostorukat.

A częstochowai kegykép másik legrégebbi hazai másolataként említi Szilárdfy azt a XVI. századra datált képet, amelyet a pálosveresmarti kolostorból a XVII. század elején vittek át a gyöngyösi ferencesekhez, ahonnan később a mátrafüredi templomba, majd a gyöngyösi Mátra Múzeumba került.¹¹ Sajnos a múzeum korábbi anyaga a II. világháborúban nagyrészt elpusztult vagy elkallódott, köztük lehetett ez a kép is, mert a mai gyűjteményben már nincs nyoma.

A sopronbánfalvi kép mellett egy másik, eddig még nem említett korai másolat található az egykori Sopron vármegyei Lókon (Unterfrauenhaid). A település első okleveles említése 1222-ből való „*ville Sancte Marie Louku*” néven, templomát 1229-ben „*ecclesia Sancte Marie*” néven említik. A lánzséri uradalom településeinek 1425. évi felsorolásában „*Bodogazonfalva*” néven szerepel. A templomot az 1450-es években gótikus stílusban átépítették. A falu lakosságát 1529-ben elpusztították a törökök, de néhány évtizeddel később horvátokat telepítenek be. Gróf Esterházy Miklós 1618-ban két jezsuitát hívott Nagyszombatból lakompaki rezidenciájára, hogy népmissziót tartsanak az uradalomban. 1620-ban minden települést bejárnak, s a lóki Mária-templomról úgy számolnak be, mint ahová évenként sok zarándok látogat el.¹² A *Częstochowai Fekete Madonna* kegyképének lóki másolata 1629-ben készült. A kép alján latin nyelvű felirat közli: „*A diadalmas Szűz Mária képe hasonló ahhoz, amelyet Szent Lukács festett. Azt minden nemzet tiszteli és gyakran látogatja, különböző nagy csodákon keresztül ragyog és már régóta a częstochowai Jasna Góra pálos kolostorában lelkesen tisztelik és ott tartják. Az Úr 1629-dik évében.*” A kép 1804-ig a főoltárt díszítette, ekkor az egyik mellékoltárra helyezték, amit a zarándokok sérelmeztek, s a viták odáig fajultak, hogy a plébános betiltotta a zarándoklatokat. Ennek ellenére 1833-ban még mindig sok zarándok kereste fel, de a századforduló után a lóki zarándoklatok egyre jobban visszaestek.¹³ A templom másik érdekessége, hogy 1811-ben itt keresztelték meg Liszt Ferencet, mert Doborjának akkor még nem volt temploma. A kép minden bizonnyal a birtokos Esterházy család jóvoltából került Lókra. Érdekes, hogy ennek ellenére Esterházy Pál az 1690-ben kiadott, rézmetszetekkel díszített Mária-ábrázolások gyűjteményes kötetében 1652-re keltezi, ráadásul a csatolt metszet nem a lóki képet ábrázolja.¹⁴ Az Esterházyak fontos szerepet játszottak a kegykép kultuszának hazai elterjedésében, a lóki mellett a kismartoni (Eisenstadt) ferences templomnak, a nagymartoni (Mattersburg) Csermely-kápolnának és a kisboldogasszonyi (Kleinfrauenhaid) plébánia-templomnak is adományoztak częstochowai képmásolatot a XVII. század végén.

A kisboldogasszonyi középkori templom a török 1683-as hadjárata során súlyosan megsérült, az újjáépítés után Esterházy Pál egy, a fraknoi várából származó képet ajándékozott a templom főoltárára. Az olajfestmény egy XVII. századi másolata egy régebbi képnek, amelynek készítési dátumára a felső szélén lévő 1461-es évszám utal. A képet egy bécsűjhegyi mester festette a XV. századi minta nyomán.¹⁵

11 Szilárdfy Zoltán: A magyarországi kegyképek 20.; *Uő.*: A pálos rend 119.; *Sas Péter* i. m. 659., *Tüskés Anna* i. m. 158.

12 Kodatsch, Johannes–Rittsteuer, Josef: Pfarr- und Wallfahrtskirche Unterfrauenhaid. Eisenstadt, é. n. 6.

13 Kodatsch, Johannes–Rittsteuer, Josef i. m. 9.

14 Esteras [Esterházy] Pál i. m. 82.

15 Soffner-Loibl, Monika: Kleinfrauenhaid. Passau, 2011. 6.; Dehio-Handbuch. Die Kunstdenkmäler Österreichs. Burgenland. Wien, 1980. 147.

A Fekete Madonna-kép a lóki templomban
(A szerző felvétele)

Több felvidéki templomban is létezett, illetve ma is látható olyan *Fekete Madonna-képmásolat*, amelyet eddig nem említett a kutatás. A Kárpát-haza északi részén lévő Árvanádasd (Trstena) alapítása 1371-ben, Nagy Lajos király korában, Opuliai László herceg igazgatása idején történt. A Szűz Mária tiszteletére épült templomába a helyi hagyomány szerint 1382-ben elhelyeztek egy Mária-ikont, a Jasna Góra-i kegykép másolatát. A két kép igen hasonlított egymásra, bár némi eltérés a ruházat szabásában és a koronák díszítésében mutatkozott. Ábrázolás azonban nem maradt fenn róla. Valószínűleg ez volt az első másolat a *Fekete Madonna-ikonról*. A kegykép hatására kibontakozó Mária-tisztelet a XV–XVI. században felvirágzott, s különös módon a reformáció korábban is tovább élt. Bár a vidék a Thurzók nyomán lutheránus lett, Nádason megőrizték a katolikus múlt emlékeit is, s a kegyképet is megtartották.¹⁶ A Bécs felszabadítására induló III. Sobieski János király vezette lengyel sereget Jan Kazimierz Sapieha litván főparancsnok csapatai is támogatták. 1683-ban a litván hadak Árva számos telepü-

lését égették fel és rabolták ki, mivel az Thököly birtoka volt. Hadisarcként magukkal vitték a nádasdi kegyképet is, amelyet az itt lakók később hiába kerestek és követeltek vissza. Három évvel később a częstochowai kolostortól követelték vissza az Istenanya-képet, mert feltételezték, hogy az oda került. A kegyképet azonban bizonyíthatóan Vilna (Vilnius) székesegyházában helyezték el. A hadvezér testvére, Alexander Sapieha vilnai püspök a székesegyházban kápolnát építtetett, amelynek főoltárára helyezte a nádasdi képet. Egyfajta „litván Częstochowát” szeretett volna létrehozni. A kegyképet később ezüst lemezzel vonták be, csak az arckok maradtak szabadon. Az 1930-as években még leírás készült róla.¹⁷ Későbbi sorsa azonban ismeretlen, a fél évszázados szovjet uralom alatt – amikor a katedrális bezárták – valószínűleg nyoma veszett.

Felső-Árva és a történelmi Magyarország legészakibb települése Podvilk (Podwilk), ahol a Wilczek és a Divéky család volt birtokos. Szent Márton-templomának *Fekete Mária-képét* nagy tisztelet övezte egész Árvában egészen a második világháborúig. A képet a szlovák megszállás végén, 1945-ben az egyházi iratokkal együtt az akkori szlovák pap elvitte. Helye azóta ismeretlen.¹⁸

Az egykori Sáros megyében három eddig nem publikált częstochowai Mária-kép található. Eperjes (Prešov) Szent Miklós-plébániatemplomában mellékoltáron XVII. századi,

16 *Ipolyvölgyi Németh J. Krizosztom: Búcsújárók könyve. Balassagyarmat, 1991. 22–23.*

17 *Semkowicz, Wladyslaw: Udzial wojsk litewskich Sobieskiego w kampanji roku 1683. Wilno, 1933. 22–30.; Golvoň, Jozef: Brezovica, v čase dejin a v priestore kultúry. Brezovica, 2000. 87–117.*

18 *Kollár, Daniel–Lacika, Ján–Malarz, Roman: A szlovák és lengyel Tatra. Bratislava, 1998. 325.*

Kisszeben (Sabinov) Keresztelő Szent Jánosnak szentelt plébániatemplomában szintén mellékoltáron XVIII. századi ábrázolás látható. A lengyel határhoz közel eső Galbatő (Galbatov) plébániatemplomában a diadalív déli (jobb) oldalán mellékoltáron áll egy XVII. századi *Fekete Madonna-kép*. A hatalmas templomot a jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend kolostora részére a XIV. század első harmadában építették, és Szent Adalbert tiszteletére szentelték. A helyi hagyomány mindmáig őrzi annak emlékét, hogy az itteni kút vizéből ivott Szent Adalbert, amikor Szent István király udvarából Lengyelhonba utazott. A kút fölé kápolnát emeltek.

A Fekete Madonna-kép a galbatői templom jobb oldali mellékoltárán (A szerző felvétele)

Kassán több templomot is említ a hivatkozott szakirodalom. A felsoroltak közül azonban csak az egykori jezsuita, később premontrei templom mellékoltárán található cęstochowai típusú kép, amelyről valószínűsíthető, hogy a templom alapítója, Báthori Zsófia tetette oda, hiszen a sárospataki és a munkácsi várban is volt másolata. A sárospataki várkápolna oltárképéhez csodás esemény is fűződik: „1664. február 6-ikán, amikor elterjedt a hír Patakon, hogy 5 ezer török közeledik a vidéket tüzzelvassal pusztítandó, hitelt érdemlő személyek szerint az oltárkép előtti imádat alatt a kegykép bal szeme, ebből az irányból várták ugyanis a törököt, lecsukódott, másnap azonban ismét nyíladozni kezdett, a törököket pedig, láss csudát, a jeges hideg eltérítette eredeti szándékuktól. A csoda úgy lett teljes, hogy harmadnap, február 8-án, amikor bizonyos lett, hogy az ellenség elment – sőt száz török összefagyott a rettenetes hidegben, előbb azonban még képesek voltak megjegyezni, hogy semmi kétség, a keresztények Istene másította meg szándékukat – a Cęstochowai Szűzanya ismét teljesen felnyitotta a szemét, és úgy tűnt, hogy megint lát és néz vele.”¹⁹

Eddig nem említett másolatot láthatunk a miskolci minorita templomban. A XVIII. századi kép ma a lourdes-i kápolna oldalsó falán található. Eredetileg azonban a szentélyben állt, a régi főoltár közelében, de egy oltáron kívüli szekrényben, fölötté Szent Péter és Pál képmásával.²⁰

Nincs viszont jelenleg cęstochowai típusú kép sem a sajóládi egykori pálos templomban, sem az egykori kolostorban, ahogy a simontornyai és jászberényi ferences templom képe is csak írott forrásokból ismert.

Az erdélyi Szamosújváron a XVII. század végén betelepült örmények vikáriusa a mai főpiac közelében egy kis fatemplomot építtetett. Az 1731-es vizitáció szerint ennek déli mellékoltárán a cęstochowai *Fekete Madonna-kép* másolata volt.²¹ A fatemplomot a század má-

19 Közli: *Gyulai Éva*: Rákóczi és a sárospataki jezsuiták. In: II. Rákóczi Ferenc az államférfi. Tanulmányok a sárospataki országgyűlés 300. évfordulójára. Szerk.: *Tamás Edit*. Sárospatak, 2008. 298.

20 *Gyulai Éva*: A minoriták látványosságai a XVIII. századi Miskolcon. In: *Nyolcszáz esztendő a ferences rend. Tanulmányok a rend lelkiségéről, történeti hivatásáról és kulturális-művészeti szerepéről*. Bp, 2013. I. 354.

21 *Pál Emese*: Szentháromság-templom (Örmény nagytemplom), Szamosújvár. <http://lexikon.adatbank.ro/muemlek.php?id=391>

A miskolci XVIII. századi Mária-kép
(A szerző felvétele)

A kapuvári Fekete Madonna-kép
(A szerző felvétele)

sodik felében, a mai Szentháromság-templom építéskor lebontották, a kép további sorsát nem ismerjük. Az örmény nagytemplomban jelenleg nincs ilyen típusú kép.

A horvátországi Pakrac plébániatemplomának főoltárán is volt egy Lengyelországból hozott XVIII. századi kép, amelyről a templom homlokzatán lévő 1763-as latin nyelvű felirat is tájékoztat. A képmásolat azonban idővel megrongálódott, és 1844-ben új oltárképet festettek.

A XX. században számos *Fekete Madonna-képpel* gazdagodtunk. Eddig nem említett képek találhatóak dunakeszi Gyártelep Jézus Szíve-templomában (1934-ből), a brennbergbányai Szent Borbála-plébániatemplom mellékoltárán (a II. világháború idején), a marcali Gyümölcsoltó Boldogasszony-plébániatemplomban (a II. világháború idején), a karmacsi plébániatemplomban (1943-ból), a soproni Szent István-templomban (a II. világháború idején), a kapuvári Szent Anna-templomban (1948-ból), a budapesti karmelita nővérek templomában (1995-ből), Nemesdéd Szentháromság-templomában, Pincehely templomában, Zamárdi Nagyboldogasszony-kápolnájában, míg a kiskörösi Szent József-templomban és a kiskunhalasi Szent Péter és Pál-templomban falképen látható az ábrázolás. A horvátországi Károlyváros közelében lévő Kamensko pálos kolostorának kápolnájában is hűséges képmásolat látható.

A XXI. században a hunyai Szent László-templomba (2000), a budapesti Szent István-bazilikába (2011), a sopronbánfalvi helyreállított egykori kolostor folyosójára (2011), Csíksomlyóra (2012), Küngösre (2015) került hiteles másolat. 2013-ban a csíksomlyói kegyszobor másolatát vitték el a zarándokok a pálosok lengyelországi központjába, ami erősítette a két kegyhely kapcsolatát. 2014-ben és 2015-ben egy-egy XVIII. századi ikonmásolat került a Gellért-hegy oldalában lévő pálos Sziklatemplom tulajdonába. Ez utóbbiakról részletes leírás készült.²²

A felsorolás bizonyára tovább folytatható. A most említett helyekkel a meglévő częstochowai képmásolatok száma a Kárpát-medencében meghaladja a hetvenet.

²² Ruzsa György: A Madonna częstochowai ikonja, és két ismeretlen, 18. századi másolata a pálosok Gellért-hegyi Sziklakolostorában. Magyar Sion. Új folyam IX. LI. 2015/2.

Az említett ábrázolások azt is bizonyítják, hogy a *Fekete Mária-kép* tisztelete igen korán elkezdődött, több másolat került a Magyar királyság területére már a XIV (?)–XVII. század során. Az 1655. évi svéd ostrom visszaverése, illetve Sobieski 1683. évi felszabadító hadjárata, majd az ikon 1717. évi megkoronázása után csak tovább növekedett népszerűsége. Barokk kori kultusza természetesen ezután terebélyesedett ki az országban.

A kultusz elsősorban a történelmi ország nyugati, északi és középső területére terjedt ki, Erdélyben csak Szamosújváron létezett kép. Ugyanakkor a Délvidéken több helyen, így az ország déli kapujában, Zimonyban a Keresztelő Szent János ferences templomban található képmásolat, ahogy az egykori társországban, Horvátországban is számos helyen előfordul.

A képi ábrázolások mellett sok más formában is jelen van a *Szerecsen Madonna*. Körmön plébániatemplomának oltárkárpitján, a rimaszombati Gömör-Kishonti Múzeumban üvegre festve, Budapesten a pálosok kútján szoborként látható, de miseruhákon, templomi zászlókon is előfordul.

A kép megkoronázásának 300. évfordulójához fontos magyarországi esemény is kapcsolódott. A Szent István-bazilikában Erdő Péter bíboros prímás az itteni képmásolatra helyezte a Szent István és Szent II. János Pál pápa képével díszített koronát, amelyet korábban Jasna Górában megáldottak. A lengyel és a magyar nemzet ezeréves múltja visszatekintő történelmi kapcsolatai, baráti kötelékei mellett a Mária-tisztelet is nagy jelentőségű a két nép életében, amelyet a csejstochowai ikon másolatai tovább erősítenek.

Udvarhelyi Nándor

A kégyképmásolat és a Szent Korona másolata a 2012-es csíksomlyói búcsún (A szerző felvétele)

HÍREK

Budapest a második legszebb város. Egy friss felmérés szerint Budapest lett a világ második legszebb városa – számolt be az M1 aktuális csatorna 2018. május 10-ei déli híradója. Mint elmondták: egy, a Bloomberg hírügynökséghez kapcsolódó internetes portál gyűjtötte össze a világ legszebb városait. A lista élén Velence áll. A magyar főváros olyan városokat előzött meg, mint Róma, Firenze és Párizs. A cikkben kiemelik a termálfürdőket és a helyi ételeket is – hangzott el a híradóban. A közelmúltban a pesti rakparton közlekedő 2-es jelzésű villamos vonalát a *National Geographic* magazin választotta a világ tíz legszebb villamosvonala közé. (Magyar Idők 2018. máj. 11. 4. old.)